

31996L0092

L 27/20

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

30.1.1997

DIREKTIVA 96/92/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA
z dne 19. decembra 1996
o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti členov 57(2), 66 in 100a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 189b Pogodbe ⁽³⁾,

(1) ker je pomembno, da se sprejme ukrepe za zagotovitev nemotenega delovanja notranjega trga; ker mora notranji trg vsebovati območje brez notranjih meja, v katerem je zagotovljen prosti pretok blaga, oseb, storitev in kapitala;

(2) ker je oblikovanje konkurenčnega trga z električno energijo pomemben korak v smeri oblikovanja notranjega energetskega trga;

(3) ker določbe te direktive ne bi smele vplivati na polno izvajanje Pogodbe, zlasti na določbe v zvezi z notranjim trgov in konkurenco;

(4) ker je oblikovanje notranjega trga z električno energijo zlasti pomembno za povečanje učinkovitosti proizvodnje, prenosa in prodajo tega proizvoda, ko se utrjuje zanesljivost dobav in konkurenčnost evropskega gospodarstva ob spoštovanju varovanja okolja;

(5) ker se mora notranji trg z električno energijo oblikovati postopno, da bi se elektrogospodarstvo lahko prožno in urejeno prilagodilo novemu okolju in da se pri tem upoštevajo različni načini sedanje organizacije elektroenergetskih sistemov;

(6) ker mora biti osnivanje notranjega trga v elektroenergetskem sektorju usmerjeno v medsebojno povezovanje in skladno delovanje sistemov;

(7) ker Direktiva Sveta 90/547/EGS z dne 29. oktobra 1990 o tranzitu električne energije preko prenosnih omrežij ⁽⁴⁾ in Direktiva Sveta 90/377/EGS z dne 29. junija 1990 o enotnem postopku Skupnosti za večjo preglednost cen plina in električne energije, ki se zaračunavajo industrijskim končnim uporabnikom ⁽⁵⁾, določata prvo fazo oblikovanja notranjega trga z električno energijo;

(8) ker je sedaj treba sprejeti nadaljnje ukrepe s ciljem oblikovati notranji trg z električno energijo;

(9) ker morajo biti podjetja, ki opravljajo elektroenergetsko dejavnost na notranjem trgu, sposobna obratovati ne glede na usklajenost z obveznostmi javne službe tako, da bi dosegli konkurenčnost trga z električno energijo;

(10) ker imajo države članice zaradi strukturnih razlik sedaj različne sisteme za uravnavanje elektroenergetskega sektorja;

(11) ker morajo biti splošna načela, ki zagotavljajo okvir, skladno z načelom subsidiarnosti določena na ravni Skupnosti, vendar naj bi njihovo podrobno izvajanje ostalo v pristojnosti držav članic, s čimer se omogoči vsaki državi članici, da izbere ureditev, ki najbolj ustreza njenim posebnim razmeram;

(12) ker mora biti ne glede na vrsto tržne organiziranosti dostop do omrežja skladno s to direktivo odprt in mora voditi k enakovrednim gospodarskim rezultatom v državah in zaradi tega k neposredno primerljivi ravni odpiranja trgov in k neposredno primerljivi stopnji dostopa do trgov z električno energijo;

(13) ker so za nekatere države članice obveznosti javne službe lahko potrebne za zagotovitev zanesljivosti dobav in zaščito odjemalcev ter okolja, česar pa, po njihovem mnenju, sama sebi prepuščena svobodna konkurenca ne more zagotovo zagotavljati;

⁽¹⁾ UL C 65, 14.3.1992, str. 4 in UL C 123, 4.5.1994, str. 1.

⁽²⁾ UL C 73, 15.3.1993, str. 31.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 17. novembra 1993 (UL C 329, 6.12.1993, str. 150). Skupno stališče Sveta z dne 25. julija 1996 (UL C 315, 24.10.1996, str. 18) in Sklep Evropskega parlamenta z dne 11. decembra 1996 (še neobjavljen v Uradnem listu Evropskih skupnosti). Sklep Sveta z dne 19. decembra 1996.

⁽⁴⁾ UL L 313, 13.11.1990, str. 30. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Odločbo Komisije 95/162/ES (UL L 107, 12.5.1995, str. 53).

⁽⁵⁾ UL L 185, 17.7.1990, str. 16. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Komisije 93/87/EGS (UL L 277, 10.11.1993, str. 32).

- (14) ker je dolgoročno načrtovanje lahko eden od načinov za izvajanje te obveznosti javne službe;
- (15) ker Pogodba določa posebna pravila glede omejitev prostega pretoka blaga in konkurence;
- (16) ker člen 90(1) Pogodbe še posebej obvezuje države članice, da spoštujejo ta pravila glede javnih podjetij in podjetij, katerim so bile dodeljene posebne in izključne pravice;
- (17) ker člen 90(2) Pogodbe zavezuje podjetja, ki jim je zaupano opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, da upoštevajo ta pravila, če so izpolnjeni posebni pogoji;
- (18) ker bo izvajanje te direktive vplivalo na dejavnosti takšnih podjetij;
- (19) ker morajo države članice pri nalaganju obveznosti javne službe podjetjem elektroenergetskega sektorja zaradi tega spoštovati ustrezna pravila Pogodbe, kot jih razlaga Sodišče;
- (20) ker je pri oblikovanju notranjega trga z električno energijo treba v celoti upoštevati cilj Skupnosti glede ekonomske in socialne kohezije, zlasti v sektorjih, kot je infrastruktura, nacionalna ali znotraj Skupnosti, ki se uporablja za prenos električne energije;
- (21) ker je Odločba št. 1254/96/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 1996 o določitvi vrste navodil za vseevropska energetska omrežja ⁽¹⁾ prispevala k razvoju integriranih infrastruktur za prenos električne energije;
- (22) ker je zato treba oblikovati skupna pravila za proizvodnjo električne energije in za obratovanje prenosnih in distribucijskih sistemov za električno energijo;
- (23) ker sta dva načina, ki se lahko uporabita za odpiranje proizvodnega trga, postopek za izdajo energetskega dovoljenja ali postopek javnega razpisa, ki morata delovati skladno z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili;
- (24) ker je treba v tem okviru upoštevati položaj samoproduktov in neodvisnih proizvajalcev;
- (25) ker se mora vsak prenosni sistem podrediti osrednjemu upravljanju in nadzoru, da se zagotovi varnost, zanesljivost in učinkovitost elektroenergetskega sistema v interesu proizvajalcev in njihovih uporabnikov; ker mora biti upravljavec prenosnega omrežja zaradi tega uradno imenovan in pooblaščen za obratovanje, vzdrževanje, in če je treba, za razvoj sistema; ker mora upravljavec prenosnega omrežja delovati objektivno, pošteno in nediskriminatorno;
- (26) ker morajo biti tehnični predpisi za obratovanje prenosnih sistemov in neposrednih vodov pregledni in morajo zagotavljati skladno delovanje;
- (27) ker morajo biti oblikovana objektivna in nediskriminatorna merila za dispečerstvo elektrarn;
- (28) ker se lahko zaradi zaščite okolja daje prednost proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov;
- (29) ker se lahko na distribucijski ravni odjemalcem na določenem območju podeli pravica dobave in mora biti določen upravljavec za upravljanje, vzdrževanje in, če je potrebno, za razvoj posameznega distribucijskega omrežja;
- (30) ker naj bi bila zaradi zagotavljanja preglednosti in nediskriminacije prenosna funkcija v vertikalno integriranih podjetjih vodena neodvisno od drugih dejavnosti;
- (31) ker mora pooblaščen kupec delovati ločeno od proizvodnih in distribucijskih dejavnosti v vertikalno integriranih podjetjih; ker je treba omejiti pretok informacij med dejavnostmi pooblaščenega kupca in temi proizvodnimi in distribucijskimi dejavnostmi;
- (32) ker naj bi računovodski izkazi vseh integriranih elektroenergetskih podjetij zagotovili največjo možno preglednost, še posebej zato, da se ugotovijo možne zlorabe prevladujočega položaja, npr. nenormalno visoke ali nizke tarife ali diskriminatorna dejanja v zvezi z enakovrednimi transakcijami; ker morajo biti v ta namen računovodski izkazi ločeni za vsako dejavnost;
- (33) ker je treba tudi zagotoviti, da imajo pristojni organi z obveznim upoštevanjem zaupnosti podatkov dostop do internih računovodskih izkazov podjetja;
- (34) ker naj bi bile zaradi različnosti struktur in posebnih lastnosti elektroenergetskih sistemov v državah članicah zagotovljene različne možnosti za dostop do omrežja, ki obratuje skladno z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili;
- (35) ker je potrebno predvideti izdajo energetskih dovoljenj za gradnjo in uporabo neposrednih vodov;

⁽¹⁾ UL L 161, 29.6.1996, str. 147.

- (36) ker je treba predvideti zaščitne klavzule in postopke za reševanje sporov;
- (37) ker naj bi se izognili vsaki zlorabi prevladujočega položaja ali kakršnemu koli plenilskemu obnašanju;
- (38) ker so nekatere države članice izpostavljene posebnim težavam pri prilagajanju svojih sistemov, naj bi zagotovili pravico do prehodnih režimov ali odstopanj, zlasti za obratovanje majhnih izdvojenih sistemov;
- (39) ker ta direktiva pomeni naslednjo stopnjo liberalizacije; ker bo po začetku veljavnosti te direktive še vedno nekaj ovir pri trgovanju z električno energijo med državami članicami; ker se zaradi tega lahko oblikuje predloge za izboljšanje obratovanja notranjega trga z električno energijo glede na izkušnje; ker mora zaradi tega Komisija poročati Svetu in Evropskemu parlamentu o izvajanju te direktive,
5. „prenos“ pomeni transport električne energije na visokonapetostnem povezanem omrežju z namenom dostave električne energije končnim odjemalcem ali distributerjem;
6. „distribucija“ pomeni transport električne energije na srednje- in nizkonapetostnem omrežju distribucijskih sistemov z namenom dobave odjemalcem;
7. „odjemalec“ pomeni trgovec ali končni odjemalec električne energije in distribucijska podjetja;
8. „trgovec (na debelo)“ pomeni fizično ali pravno osebo, če države članice priznavajo njegov obstoj, ki kupuje ali prodaja električno energijo in ki ne izvaja prenosa, proizvodnje ali distribucije znotraj ali izven sistema, kjer ima sedež;
9. „končni odjemalec“ pomeni odjemalca, ki kupuje elektriko za svojo lastno rabo;

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

Področje uporabe in opredelitve

Člen 1

Ta direktiva vzpostavlja skupna pravila za proizvodnjo, prenos in distribucijo električne energije. Določa pravila organizacije in delovanja elektroenergetskega sektorja, dostop do trga, merila in postopke javnega razpisa in podeljevanja dovoljenj ter obratovanje sistemov.

Člen 2

V tej direktivi:

1. „proizvodnja“ pomeni proizvodnjo električne energije;
2. „proizvajalec“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki proizvaja električno energijo;
3. „samoproizvajalec“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki proizvaja električno energijo predvsem za lastno uporabo;
4. „neodvisni proizvajalec“ pomeni:
  - (a) proizvajalca, ki ne opravlja funkcije prenosa ali distribucije električne energije na ozemlju, ki je vključeno v sistem, kjer ima sedež;
  - (b) v državah članicah, v katerih ni vertikalno integriranih podjetij in kjer velja razpisni postopek, proizvajalec, ki ustreza opredelitvi iz točke (a), ki ne sme biti zavezan vrstnemu redu gospodarnosti povezanega elektroenergetskega sistema;
5. „povezovalni vodi“ pomenijo naprave za povezavo elektroenergetskih sistemov;
6. „povezani sistem“ pomeni določeno število prenosnih in distribucijskih sistemov, ki so povezani z enim ali več povezovalnih vodov;
7. „neposredni vod“ pomeni dopolnilni daljnovod k povezanemu omrežju;
8. „vrstni red gospodarnosti“ pomeni razvrstitev virov dobave električne energije skladno z gospodarskimi merili;
9. „sistemske storitve“ so vse pomožne storitve, potrebne za obratovanje prenosnega ali distribucijskega sistema;
10. „uporabnik sistema“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki dobavlja v sistem ali kateremu se dobavlja iz prenosnega ali distribucijskega sistema;
11. „dobava“ pomeni dostavo in/ali prodajo električne energije odjemalcem;
12. „integrirano elektroenergetsko podjetje“ pomeni vertikalno ali horizontalno integrirano podjetje;
13. „vertikalno integrirano podjetje“ pomeni podjetje, ki izvaja dve ali več funkcij proizvodnje, prenosa in distribucije električne energije;
14. „horizontalno integrirano podjetje“ pomeni podjetje, ki izvaja vsaj eno izmed funkcij proizvodnje za prodajo ali prenosa ali distribucije električne energije in druge neelektrogospodarske dejavnosti;
15. „razpisni postopek“ pomeni postopek, s katerim se načrtovane dodatne potrebe in nadomestne zmogljivosti pokrije z dobavo iz novih ali obstoječih proizvodnih zmogljivosti;

21. „dolgoročno načrtovanje“ pomeni načrtovanje potreb za investicije v proizvodnjo in dolgoročne prenosne zmogljivosti za zadostitev povpraševanja sistema po električni energiji in zagotovitev preskrbe odjemalcev;
22. „pooblaščen kupec“ pomeni katero koli pravno osebo znotraj elektroenergetskega sistema, kjer ima sedež, ki je odgovorna za enotno vodenje prenosnega sistema in/ali za centralizirano nabavo in prodajo električne energije;
23. „majhen izdvojen sistem“ pomeni vsak sistem s porabo, ki je manjša od 2 500 GWh v letu 1996, kjer se manj kot 5 % porabe na leto pridobi iz povezav z drugimi sistemi.

POGLAVJE II

Splošna pravila za organizacijo sektorja

Člen 3

1. Države članice zagotavljajo na podlagi svoje institucionalne organizacije in z obveznim upoštevanjem načela subsidiarnosti, da bodo elektroenergetska podjetja brez poseganja v odstavek 2 delovala skladno s pravili te direktive za doseg konkurenčnega trga z električno energijo in da ne bodo razlikovale med temi podjetji glede pravic ali obveznosti. Oba načina dostopa do omrežja iz členov 17 in 18 morata voditi k enakovrednim gospodarskim rezultatom in zato k neposredno primerljivi ravni odpiranja trgov in neposredno primerljivi stopnji dostopa do trgov z električno energijo.

2. Ob popolnem upoštevanju ustreznih določb Pogodbe, zlasti člena 90, lahko države članice v splošnem gospodarskem interesu naložijo podjetjem, ki delujejo v elektroenergetskem sektorju, obveznosti javne službe, ki se lahko nanašajo na varnost, vključno z zanesljivostjo dobav, na regularnost, kakovost in ceno dobav in na varovanje okolja. Take obveznosti morajo biti jasno določene, pregledne, nediskriminatorne in preverljive; obveznosti in vse njihove revizije države članice objavijo in o njih nemudoma obvestijo Komisijo. Kot sredstvo opravljanja zgoraj omenjenih obveznosti javne službe lahko države članice, ki to želijo, uvedejo dolgoročno načrtovanje.

3. Države članice se lahko odločijo, da ne uporabijo določb členov 5, 6, 17, 18 in 21, če bi uporaba teh določb pravno in dejansko ovirala izvrševanje obveznosti, ki so naložene elektroenergetskim podjetjem v splošnem gospodarskem interesu, in če razvoj trgovanja ni prizadet do takšne mere, ki bi bila v nasprotju z interesi Skupnosti. Interesi Skupnosti vključujejo med drugim konkurenco za upravičene odjemalce skladno s to direktivo in členom 90 Pogodbe.

POGLAVJE III

Proizvodnja

Člen 4

Za gradnjo novih proizvodnih zmogljivosti lahko države članice izbirajo med postopkom za izdajo energetskega dovoljenja in/ali postopkom javnega razpisa. Izdaja dovoljenj in javni razpis se morata izvesti v skladu z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili.

Člen 5

1. Če se odločijo za postopek izdaje energetskega dovoljenja, države članice določijo merila za pridobitev energetskega dovoljenja za gradnjo proizvodne zmogljivosti na svojem ozemlju. Ta merila se lahko nanašajo na:

- varnost in zanesljivost elektroenergetskega sistema, naprav in pripadajoče opreme;
- varovanje okolja;
- rabo zemljišča in lokacije;
- rabo javnih zemljišč;
- energetsko učinkovitost;
- vrsto primarnih virov;
- značilnosti prosilca, kot so tehnična, ekonomska in finančna sposobnost;
- določbe člena 3.

2. Podrobna merila in postopki so javni.

3. Prosilec je obveščen o razlogih zavrnitve vsake vloge za pridobitev energetskega dovoljenja; razlogi morajo biti objektivni, nediskriminatorni in ustrezno utemeljeni; poslani morajo biti Komisiji v vednost. Prosilcu mora biti na razpolago postopek za pritožbo.

Člen 6

1. Če izberejo postopek javnega razpisa, države članice ali kateri koli pristojni organ, ki ga imenujejo zadevne države članice, pripravijo spisek novih sredstev za proizvodnjo, skupaj z nadomestnimi zmogljivostmi, na podlagi utemeljenih ocen iz odstavka 2. Spisek mora upoštevati potrebe za medsebojno povezovanje sistemov. Zahtevane zmogljivosti morajo biti oddane z razpisnim postopkom skladno s postopkom, določenim v tem členu.

2. Upravljaec prenosnega omrežja ali kateri koli drugi pristojni organ, ki ga imenuje zadevna država članica, najmanj vsaki dve leti izdela in objavi pod nadzorstvom države redne ocene proizvodnih in prenosnih zmogljivosti, ki bodo verjetno priključene na sistem, potreb po povezovalnih vodih z drugimi sistemi, možnih prenosnih zmogljivosti in povpraševanja po električni energiji. Ocena zajema obdobje, ki ga določi vsaka država članica.

3. Podrobnosti razpisnega postopka za proizvodna sredstva se objavijo v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* vsaj šest mesecev pred zaključkom razpisa.

Razpisni pogoji morajo biti dostopni vsem zainteresiranim podjetjem s sedežem na ozemlju države članice tako, da imajo dovolj časa za oddajo ponudbe.

V razpisnih pogojih mora biti podroben opis pogodbenih določb in postopka, ki jih morajo upoštevati vsi ponudniki, in izčrpen seznam meril za izbiro ponudb in sklenitev pogodbe. Zahteve se lahko nanašajo tudi na področja, ki so omenjena v členu 5(1).

4. V javnem razpisu za zahtevano proizvodno zmogljivost se mora upoštevati tudi ponudbe za dobavo električne energije, ki jo dolgoročno zajamčeno ponujajo obstoječe proizvodne enote, pod pogojem, da se na ta način lahko izpolni dodatne zahteve.

5. Države članice imenujejo organ ali javno telo ali zasebno telo, neodvisno od dejavnosti proizvodnje, prenosa in distribucije elektrike, ki bo odgovorno za organizacijo, spremljanje in nadzor razpisnega postopka. Ta organ ali telo mora narediti vse potrebno za zagotovitev zaupnosti podatkov v ponudbah.

6. Vendar mora biti za samoproduvalce in neodvisne proizvajalce zagotovljena možnost, da na podlagi objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril, kot je določeno v členih 4 in 5, pridobijo energetska dovoljenja v državah članicah, ki so se odločile za razpisni postopek.

POGLAVJE IV

Obratovanje prenosnega sistema

Člen 7

1. Države članice uradno imenujejo ali zahtevajo od podjetij, ki imajo v lasti prenosne sisteme, da uradno imenujejo za čas, ki ga morajo določiti države članice ob upoštevanju učinkovitosti in gospodarskega ravnotežja, upravljavca sistema, ki je odgovoren za obratovanje, vzdrževanje in, če je potrebno, razvoj prenosnega sistema na določenem območju in njegovih povezovalnih vodov z drugimi sistemi zato, da se zajamči zanesljivost dobav.

2. Države članice zagotovijo, da se izdelajo in objavijo tehnična pravila, ki določajo minimalne tehnične konstrukcijske in obratovalne zahteve za priključitev proizvodnih naprav, distribucijskih sistemov, instalacij neposredno priključenih uporabnikov, povezovalnih vodov in neposrednih vodov na sistem. Te zahteve zagotavljajo medobratovalnost sistemov in so objektivne in nediskriminatorne. O njih se obvesti Komisijo na podlagi člena 8 Direktive Sveta 83/189/EGS z dne 28. marca 1989 o določitvi postopka za informiranje na področju tehničnih standardov in predpisov⁽¹⁾.

3. Upravljaec omrežja je odgovoren za vodenje energijskih pretokov na sistemu ob upoštevanju izmenjave z drugimi povezanimi sistemi. Zato je upravljaec sistema odgovoren za zagotovitev varnega, zanesljivega in učinkovitega elektroenergetskega sistema in s tem zagotavlja razpoložljivost vseh potrebnih sistemskih storitev.

4. Upravljaec omrežja zagotovi upravljavcu katerega koli drugega omrežja, s katerim je njegov sistem povezan, potrebne informacije za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanega sistema.

5. Upravljaec omrežja ne sme diskriminirati posameznih uporabnikov sistema ali vrst uporabnikov sistema, posebno ne v korist svojih podružnic ali delničarjev.

6. Če prenosni sistem še ni neodvisen od proizvodnih in distribucijskih dejavnosti, mora biti upravljaec omrežja vsaj glede upravljanja neodvisen od dejavnosti, ki se ne nanašajo na prenosni sistem.

Člen 8

1. Upravljaec prenosnega omrežja je odgovoren za dispečerstvo proizvodnih naprav na svojem področju in za določanje uporabe povezovalnih vodov z drugimi sistemi.

2. Brez poseganja v dobavo električne energije na podlagi pogodbenih obveznosti, skupaj s tistimi, ki izhajajo iz razpisnih pogojev, se dispečerstvo proizvodnih naprav in uporaba povezovalnih vodov določi na podlagi meril, ki jih lahko odobri država članica in ki morajo biti objektivna, objavljena in uporabljena nediskriminatorno, kar zagotavlja pravilno delovanje notranjega trga z električno energijo. Merila upoštevajo vrstni red gospodarnosti proizvodnje električne energije iz razpoložljivih naprav, prenosov preko povezovalnih vodov in tehnične omejitve sistema.

⁽¹⁾ UL L 109, 26.4.1983, str. 8. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 1994.

3. Država članica lahko zahteva od upravljavca sistema, da pri dispečerstvu proizvodnih naprav daje prednost proizvodnim napravam, ki uporabljajo obnovljive vire energije ali odpadke ali ki hkrati proizvajajo toploto in električno energijo.

4. Država članica lahko zaradi zanesljivosti dobav odredi, da se pri dispečerstvu proizvodnih naprav daje prednost tistim, ki uporabljajo kot gorivo domače vire primarne energije do obsega, ki v posameznem koledarskem letu ne presega 15 % skupne primarne energije, potrebne za proizvodnjo električne energije, porabljene v tej državi članici.

Člen 9

Upravljavec prenosnega omrežja mora varovati zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih dobi v času opravljanja svoje poslovne dejavnosti.

POGLAVJE V

Obratovanje distribucijskega sistema

Člen 10

1. Države članice lahko naložijo distribucijskim podjetjem obveznost dobave odjemalcem na določenem območju. Tarife za tako oskrbo so lahko predpisane na primer zato, da se zagotovi enako obravnavanje zadevnih odjemalcev.

2. Države članice imenujejo ali zahtevajo od podjetij, ki imajo v lasti ali ki so odgovorna za distribucijske sisteme, da imenujejo upravljavca omrežja, ki bo odgovoren za obratovanje, vzdrževanje in, če je potrebno, razvoj distribucijskega sistema na določenem območju in povezovalnih vodov z drugimi sistemi.

3. Države članice morajo zagotoviti, da upravljavec sistema deluje skladno s členoma 11 in 12.

Člen 11

1. Upravljavec distribucijskega omrežja vzdržuje varno, zanesljivo in učinkovito razdeljevanje električne energije na svojem področju z obveznim upoštevanjem varovanja okolja.

2. V nobenem primeru ne sme diskriminatorno obravnavati posameznih uporabnikov sistema ali vrst uporabnikov, posebno ne v korist svojih podružnic ali delničarjev.

3. Država članica lahko zahteva od upravljavca distribucijskega omrežja, da pri dispečerstvu proizvodnih naprav daje prednost proizvodnim napravam, ki uporabljajo obnovljive vire energije ali odpadke ali hkrati proizvajajo toploto in električno energijo.

Člen 12

Upravljavec distribucijskega sistema mora varovati zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih dobi med opravljanjem svoje poslovne dejavnosti.

POGLAVJE VI

Ločevanje in preglednost računovodskih izkazov

Člen 13

Države članice ali kateri koli pristojni organ, ki ga za to imenujejo, in organi za reševanje sporov iz člena 20(3) imajo pravico dostopa do računovodskih izkazov proizvodnih, prenosnih in distribucijskih podjetij, ki jih potrebujejo pri svojih pregledih.

Člen 14

1. Države članice morajo storiti vse potrebno za zagotovitev, da bodo računovodski izkazi elektroenergetskih podjetij skladni z določbami odstavkov od 2 do 5.

2. Elektroenergetska podjetja ne glede na sistem lastništva ali pravno obliko pripravijo in predložijo v revizijo in objavijo svoje letne računovodske izkaze skladno z določbami nacionalne zakonodaje, ki zadeva letne računovodske izkaze družb, sprejetimi na podlagi Četrte direktive Sveta 78/660/EGS z dne 25. julija 1978 o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe ⁽¹⁾ Podjetja, ki zakonsko niso zavezana objavljati svojih letnih računovodskih izkazov, morajo kopijo le-teh hraniti na svojem sedežu, tako da je na voljo javnosti.

3. Integrirana elektroenergetska podjetja v svojih internih računovodstvih vodijo ločene računovodske izkaze za svoje proizvodne, prenosne in distribucijske dejavnosti in kjer je primerno, konsolidirane računovodske izkaze za druge neelektroenergetske dejavnosti, kot bi se to od njih zahtevalo, če bi te dejavnosti opravljala ločena podjetja, da se izogne diskriminaciji, notranjemu subvencioniranju in izkrivljanju konkurence. V pojasnilih k računovodskim izkazom morajo za vsako dejavnost vključiti bilanco stanja in izkaz poslovnega izida.

4. V pojasnilih k letnim računovodskim izkazom podjetja opredelijo pravila za razporejanje sredstev in obveznosti ter odhodke in prihodke, ki jih upoštevajo pri pripravi ločenih računovodskih izkazov iz odstavka 3. Ta pravila se lahko spremenijo samo v izjemnih primerih. Te spremembe morajo biti omenjene v pojasnilih in morajo biti ustrezno utemeljene.

⁽¹⁾ UL L 222, 14.8.1978, str. 11. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 1994.

5. Letni računovodski izkazi morajo v pojasnilih prikazati vse posle določene velikosti, ki so bili izvedeni s povezanimi podjetji po členu 41 Sedme direktive Sveta 84/349/EGS z dne 13. junija 1983 o konsolidiranih računovodskih izkazih, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe ⁽¹⁾, ali s povezanimi podjetji po členu 33(1), ali s podjetji, ki pripadajo istim delničarjem.

Člen 15

1. Države članice, ki imenujejo kot pooblaščenega kupca vertikalno integrirano elektroenergetsko podjetje ali del vertikalno integriranega elektroenergetskega podjetja, sprejmejo predpise, ki zahtevajo od pooblaščenega kupca ločeno obratovanje od proizvodne in distribucijske dejavnosti integriranega podjetja.

2. Države članice zagotovijo, da ni pretoka informacij med dejavnostmi pooblaščenega kupca vertikalno integriranih elektroenergetskih podjetij in njihovimi proizvodnimi in distribucijskimi dejavnostmi, razen tistih, ki so potrebne za izvajanje obveznosti pooblaščenega kupca.

POGLAVJE VII

Organiziranje dostopa do omrežja

Člen 16

Pri organiziranju dostopa do omrežja lahko države članice izbirajo med postopkoma iz člena 17 in/ali 18. Obe vrsti postopka delujeta skladno z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili.

Člen 17

1. Pri pogodbenem dostopu do omrežja države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da omogočijo proizvajalcem električne energije in trgovcem, če države članice dovolijo njihov obstoj, in upravičenim odjemalcem znotraj ali izven ozemlja, ki je priključeno na sistem, dogovarjanje o dostopu do omrežja tako, da sklenejo medsebojne dobavne pogodbe na podlagi prostovoljnih trgovskih sporazumov.

2. Če je upravičeni odjemalec priključen na distribucijski sistem, mora biti dostop do omrežja predmet pogajanj z upravljavcem

ustreznega distribucijskega sistema in, če je potrebno, z upravljavcem ustreznega prenosnega sistema.

3. Za spodbujanje preglednosti in olajšanje pogajanj za dostop do omrežja morajo upravljavci sistema v prvem letu po uveljavitvi te direktive objaviti okvirni razpon cen za uporabo prenosnih in distribucijskih sistemov. Če je mogoče, naj bi okvirne cene, objavljene za naslednja leta, temeljile na povprečni ceni, ki je bila dogovorjena na pogajanjih v preteklih 12 mesecih.

4. Države članice lahko izberejo tudi predpisani dostop do omrežja s tem, da dajo upravičenim odjemalcem pravico dostopa na podlagi objavljenih tarif za uporabo prenosnih in distribucijskih sistemov, ta način mora biti vsaj glede dostopa do omrežja enakovreden drugim načinom dostopa, ki so navedeni v tem poglavju.

5. Upravljavec prenosnega ali distribucijskega sistema lahko zavrne dostop, če nima potrebnih zmogljivosti. Za tako zavrnitev mora podati utemeljene razloge, zlasti ob upoštevanju člena 3.

Člen 18

1. Pri dostopu do omrežja preko pooblaščenega kupca države članice uradno imenujejo pravno osebo za pooblaščenega kupca na ozemlju, ki ga pokriva upravljavec sistema. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za:

- (i) objavo nediskriminatornih tarif za uporabo prenosnega in distribucijskega sistema;
- (ii) upravičene odjemalce, da lahko za pokritje svojih potreb prosto sklenejo dobavne pogodbe s proizvajalci in, če države članice priznajo njihov obstoj, s trgovci izven ozemlja, ki je vključeno v sistem;
- (iii) upravičene odjemalce, da lahko za pokritje svojih potreb prosto sklenejo dobavne pogodbe s proizvajalci znotraj ozemlja, ki je vključeno v sistem;
- (iv) neodvisne proizvajalce, da se dogovorijo za dostop do omrežja z upravljavci prenosnih in distribucijskih omrežij tako, da sklenejo dobavne pogodbe z upravičenimi odjemalci izven sistema na podlagi prostovoljnega trgovskega sporazuma.

2. Pooblaščen kupec je lahko zavezan za nakup električne energije po pogodbi upravičenega odjemalca s proizvajalcem znotraj ali izven ozemlja, ki je vključeno v sistem, po enaki prodajni ceni, ki jo ponuja edini kupec upravičenemu odjemalcu, zmanjšani za ceno po objavljenih tarifah iz odstavka 1(i).

⁽¹⁾ UL L 193, 18.7.1983, str. 1. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 1994.

3. Če se obveznost nakupa iz odstavka 2 ne naloži pooblaščenemu kupcu, države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev izvajanja dobavnih pogodb iz odstavka 1(ii) in (iii) preko dostopa do omrežja na podlagi objavljenih tarif v odstavku 1(i) ali preko pogodbenega dostopa do omrežja, skladno s pogoji iz člena 17. V zadnjem primeru pooblaščen kupec ni zavezan objaviti nediskriminatorne tarife za uporabo prenosnega in distribucijskega sistema.

4. Pooblaščen kupec lahko odkloni dostop do omrežja in nakup električne energije od upravičenega odjemalca, če nima potrebnih prenosnih ali distribucijskih zmogljivosti. Za tako odklonitev morajo biti razlogi ustrezno utemeljeni, zlasti ob upoštevanju člena 3.

Člen 19

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev odprtja trga z električno energijo tako, da se pogodbe pod pogoji, določenimi v členih 17 in 18, lahko sklenejo vsaj do pomembne ravni, in o tem obvestijo Komisijo enkrat na leto.

Delež nacionalnega trga se izračunava na podlagi deleža porabe elektrike Skupnosti s strani končnih uporabnikov, ki porabijo več kot 40 GWh letno (na podlagi lokacije porabe in skupaj z lastno proizvodnjo).

Povprečni delež Skupnosti izračuna Komisija na podlagi podatkov, ki jih redno pošiljajo države članice. Komisija objavi povprečni delež Skupnosti, ki določa stopnjo odprtja trga, v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* vsako leto pred mesecem novembrom, z vsemi potrebnimi podatki, ki pojasnjujejo izračun.

2. Delež domačega trga iz odstavka 1 se bo v obdobju šestih let postopoma povečeval. To povečevanje bo izračunano z zmanjševanjem praga porabe v Skupnosti iz odstavka 1 od 40 GWh na 20 GWh letne porabe električne energije tri leta po uveljavitvi te direktive in na raven 9 GWh letne porabe električne energije šest let po uveljavitvi te direktive.

3. Države članice določijo tiste odjemalce znotraj svojega ozemlja, ki predstavljajo deleže, določene v odstavkih 1 in 2. Ti imajo pravno in poslovno sposobnost, da sklepajo pogodbe za električno energijo skladno s členoma 17 in 18 s tem, da morajo biti vsi končni uporabniki, ki porabijo več kot 100 GWh na leto (na podlagi lokacije porabe in skupaj z lastno proizvodnjo), vključeni v to kategorijo.

Distribucijska podjetja morajo imeti, če že niso s tem odstavkom opredeljena kot upravičeni odjemalci, za dobavo svojim odjemalcem pravno in poslovno sposobnost sklepanja pogodb pod pogoji iz členov 17 in 18 za količino električne energije, ki jo porabijo njihovi odjemalci, ki se štejejo za upravičene znotraj svojega distribucijskega sistema.

4. Države članice objavijo vsako leto do 31. januarja merila za določanje upravičenih odjemalcev, ki so sposobni sklepati pogodbe pod pogoji, določenimi v členih 17 in 18. Te informacije se skupaj z vsemi drugimi ustreznimi informacijami zato, da se upraviči izpolnitev odprtja trga iz odstavka 1, pošljejo Komisiji, ki jih objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*. Komisija lahko od države članice zahteva, da spremeni svoje pogoje, kot je določeno v odstavku 3, če ovirajo pravilno uporabo te direktive glede nemotenega delovanja notranjega trga z električno energijo. Če zadevna država članica ne upošteva te zahteve v treh mesecih, se sprejme končna odločitev skladno s postopkom I iz člena 2 Sklepa Sveta 87/373/EGS z dne 13. julija 1987 o določitvi postopkov za uresničevanje podeljenih izvedbenih pooblastil Komisiji ⁽¹⁾.

5. V izogib neuravnoteženosti pri odpiranju trgov z električno energijo v obdobju, ki je omenjeno v členu 26:

- (a) se pogodb za oskrbo z električno energijo po določbah členov 17 in 18 z upravičenim odjemalcem v sistemu druge države članice ne sme prepovedati, če se odjemalec šteje za upravičenega v obeh vpletenih sistemih;
- (b) če so posli, omenjeni v pododstavku (a), zavrjnjeni, ker je odjemalec upravičen samo v enem od dveh sistemov, lahko Komisija ob upoštevanju razmer na trgu in skupnega interesa naloži pogodbenici, ki odklanja dostop do omrežja, izvedbo zahtevane dobave električne energije na zahtevo države članice, v kateri se nahaja upravičeni odjemalec.

Vzporedno s postopkom in časovnim razporedom, predvidenima v členu 26, in najkasneje po preteku polovice obdobja, predvidenega v omenjenem členu, Komisija pregleda vloge iz pododstavka (b) na podlagi razvoja trga in ob upoštevanju skupnega interesa. Glede na pridobljene izkušnje Komisija oceni razmere in poroča o možnih neskladjih pri odpiranju trga z električno energijo v zvezi s tem odstavkom.

⁽¹⁾ UL L 197, 18.7.1987, str. 33.

Člen 20

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da omogočijo:
  - (i) neodvisnim proizvajalcem in samoproizvajalcem dogovor o dostopu do omrežja, da oskrbijo svoje obrate na sedežu podjetja in podružnice v isti državi članici ali v drugi državi članici s povezanim sistemom;
  - (ii) proizvajalcem izven ozemlja, ki ga zajema sistem, sklenitev dobavne pogodbe po javnem razpisu za nove proizvodne zmogljivosti in dostop do omrežja, da bi lahko izvajali pogodbe.
2. Države članice zagotovijo, da se stranke dogovarjajo v dobri veri in da nihče med njimi ne zlorabi svojega pogajalskega položaja in prepreči uspešnega izida pogajanj.
3. Države članice uradno imenujejo pristojni organ, ki mora biti neodvisen od pogodbenic, za reševanje sporov v zvezi z zadevnimi pogodbami in pogajanj. Še zlasti mora ta organ reševati spore v zvezi s pogodbami, pogajanj in zavrnitvami dostopa ali zavrnitvami nabave.
4. V čezmejnih sporih je za reševanje pristojen tisti organ, ki pokriva sistem pooblaščenega kupca ali upravljavca omrežja, ki odkloni uporabo sistema ali dostop vanj.
5. Obrnitev na ta organ ne sme vplivati na uveljavitev pravic do pritožbe skladno z zakonodajo Skupnosti.

Člen 21

1. Države članice sprejmejo ukrepe v skladu s postopkom in pravicami, ki so omenjeni v členih 17 in 18, da omogočijo:
  - vsem proizvajalcem električne energije in trgovcem z električno energijo, če države članice dovolijo njihov obstoj, s sedežem na svojem ozemlju, da preskrbujejo svoje obrate na sedežu podjetja, podružnice in upravičene odjemalce po neposrednih vodih;
  - vsakemu upravičenemu odjemalcu na svojem ozemlju oskrbo po neposrednem vodu od proizvajalca in trgovca, če take dobavitelje dovolijo države članice.

2. Države članice določijo merila za izdajanje energetskih dovoljenj za gradnjo neposrednih vodov na svojem ozemlju. Ta merila morajo biti objektivna in nediskriminatorna.

3. Možnosti dobave električne energije po neposrednem vodu iz odstavka 1 ne smejo vplivati na možnost sklenitve pogodbe za električno energijo skladno s členoma 17 in 18.

4. Države članice lahko izdajo energetska dovoljenja za gradnjo neposrednega voda pogojujejo z odklonitvijo dostopa do omrežja na podlagi člena 17(5) ali člena 18(4), kot je ustrezno, ali z začetkom postopka urejanja spora v skladu s členom 20.

5. Država članica lahko odkloni izdajo energetskega dovoljenja za neposredni vod, če bi izdaja takšnega dovoljenja ovirala določbe člena 3. Taki odklonitvi morajo biti priloženi ustrezno utemeljeni razlogi.

Člen 22

Države članice oblikujejo ustrezne in učinkovite mehanizme za ureditev, nadzor in preglednost, da bi se izognile zlorabam prevladujočega položaja, zlasti v škodo odjemalcev, in plenilskemu obnašanju. Ti mehanizmi upoštevajo določbe Pogodbe in zlasti člena 86.

POGLAVJE VIII

Končne določbe

Člen 23

Ob nenadni krizi na energetskem trgu in če je ogrožena varnost oseb, naprav ali instalacij, ali je ogrožena celovitost sistema, lahko država članica začasno sprejme potrebne zaščitne ukrepe.

Ti ukrepi smejo povzročati kar najmanjše motnje v delovanju notranjega trga, po obsegu pa ne smejo preseči okvira, ki je nujno potreben za odpravo nenadno nastalih težav.

Prizadeta država članica nemudoma obvesti druge države članice o sprejetih ukrepih in Komisijo, ki lahko odloči, da mora država članica spremeniti ali ukiniti take ukrepe, če izkrivljajo konkurenco in neugodno vplivajo na trgovino na način, ki je nezdružljiv s skupnim interesom.

Člen 24

1. Tiste države članice, kjer se obveznosti ali zajamčeno obratovanje, ki so bili določeni pred začetkom veljavnosti te direktive, ne morejo izpolnjevati zaradi določb te direktive, lahko zaprosijo za prehodni režim, ki ga Komisija lahko odobri, ob upoštevanju,

med drugim, velikosti sistema, ravni medsebojnih povezav omrežja in organiziranosti elektrogospodarstva. Preden se odloči, Komisija ob upoštevanju stopnje zaupnosti obvesti države članice o teh vlogah. Odločitev se objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

2. Prehodni režim traja omejen čas in je vezan na prenehanje obveznosti ali jamstev iz odstavka 1. Prehodni režim lahko zajema odstopanja od poglavij IV, VI in VII te direktive. Prošnje za prehodni režim je treba Komisiji predložiti najkasneje v enem letu po začetku veljavnosti te direktive.

3. Države članice, ki lahko po začetku veljavnosti te direktive lahko dokažejo, da imajo resne težave z obratovanjem svojih majhnih izdvojenih sistemov, lahko zaprosijo za odstopanje od določb poglavij IV, V, VI in VII, ki jih lahko odobri Komisija. Ob upoštevanju potrebne zaupnosti Komisija o teh prošnjah obvesti države članice še preden sprejme odločitev. Odločitev se objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*. Ta odstavek se uporablja tudi za Luksemburg.

Člen 25

1. Komisija predloži poročilo Svetu in Evropskemu parlamentu o zahtevah po usklajevanju, ki niso povezane z določbami te direktive, pred koncem prvega leta po začetku veljavnosti te direktive. Če je potrebno, Komisija priloži poročilu predlog kakršnega koli usklajevanja, potrebnega za učinkovito delovanje notranjega trga z električno energijo.

2. Svet in Evropski parlament podata svoja stališča o takšnih predlogih v dveh letih po njihovi predložitvi.

Člen 26

Komisija pregleda uporabo te direktive in predloži poročilo o pridobljenih izkušnjah pri delovanju notranjega trga z električno energijo in o izvajanju splošnih pravil iz člena 3 z namenom, da omogoči Evropskemu parlamentu in Svetu, da v luči pridobljenih

izkušenj v primernem času preučita možnosti nadaljnega odpiranja trga, ki naj bi se ga izvedlo devet let po začetku veljavnosti te direktive, ob upoštevanju hkratnega obstoja sistemov iz členov 17 in 18.

Člen 27

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najkasneje do 19. februarja 1999. O tem takoj obvestijo Komisijo.

2. Belgija, Grčija in Irska lahko zaradi posebnih tehničnih značilnosti svojih elektroenergetskih sistemov izkoristijo možnost dodatnega obdobja – in sicer Belgija eno, Grčija dve in Irska eno leto – da začnejo uporabljati obveznosti iz te direktive. Če te države članice izkoristijo to možnost, o tem obvestijo Komisijo.

3. Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 8

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Člen 29

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 19. decembra 1996

Za Evropski parlament

Predsednik

K. HÄNSCH

Za Svet

Predsednik

S. BARRETT